

Motion till riksdagen 2020/21:177

av Daniel Riazat m.fl. (V)

Digitaliseringen av skolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolornas behov inför en ökande digitalisering bör utredas ytterligare och att lärdomar från våren 2020 då bör inkluderas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utreda inrättande av kvalitetsmärkning av säkra appar och molntjänster som kan användas utan att äventyra elevers personuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utreda inrättande av kvalitetsmärkning av läromedel som är utformad i enlighet med läroplanernas värdegrund och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen bör få i uppgift att utreda om möjligheten att bedriva distansundervisning i grundskolan missbrukats under våren 2020 och tillkännager detta för regeringen.

Digitalisering och distansundervisning

Den alltmer omfattande digitaliseringen av samhället erbjuder fler möjligheter att både ge uttryck för sina idéer och åsikter och ta del av information. Detta märktes inte minst under våren 2020 när gymnasiet snabbt tvingades ställa om till distansundervisning för att minska smittspridningen av covid-19.

Användningen av informationsteknik leder dock till viktiga frågeställningar och avvägningar av hur personuppgifter behandlas och sprids samt vilka risker för intrång i den personliga integriteten som kan uppkomma i och med detta. Skolverket jobbar väldigt aktivt med att ta fram nationella strategier för digitalisering. Det tycker vi är positivt.

Det är av största vikt att skolan hänger med i den tekniska utvecklingen och också kan använda de pedagogiska verktyg och hjälpmedel som i dag finns att tillgå.

Samtidigt ska pedagogik, didaktik och metodik bygga på forskning och beprövad erfarenhet och inte på vilka program, plattformar, appar etc. som finns tillgängliga eller uppköpta. Dessutom är det väsentligt att läroböcker inte byts ut mot lågkvalitativa digitala läromedel, enbart för att skolan ska använda läromedel digitalt eller för att spara resurser. Tillgänglighet till både kunskap och teknisk support måste säkerställas.

Digitala verktyg kan utgöra möjligheter för lärandet bl.a. genom närmare utbyten med elever på andra platser, tillgång till information och kunskap från många delar av världen och genom att elever lättare kan kommunicera direkt med olika typer av beslutsfattare, makthavare och experter genom sociala medier. Skolan behöver dock stödja eleverna i förhållningssätt för att gynnsamt kunna delta i en digitaliserad värld med ett kritiskt perspektiv.

Vi vill samtidigt varna för att digitaliseringen inte får gå för fort. Barnombudsmannen (BO) har i sitt remissvar på SOU 2016:41 Hur står det till med den personliga integriteten? En kartläggning av Integritetskommittén, påpekat att det finns ett behov av ett kunskapslyft hos lärare när barn använder digitala hjälpmedel i skolan som indirekt kan kartlägga dem och deras användande av informations- och kommunikationsteknik. BO varnar också för att skolors olika ekonomiska förutsättningar kan påverka resultaten på de nationella proven om dessa digitaliseras. När inte alla skolor har samma tillgång till modern teknik eller lärare med digital kompetens kan det göra att vilken skola elever går på kan få ett direkt inflytande över deras resultat på de nationella proven. Skolornas behov inför en ökande digitalisering bör utredas ytterligare och lärdomar från våren 2020 bör då inkluderas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Den tekniska utvecklingen går väldigt fort och det finns en stor marknad för digitala läromedel och molnbaserade tjänster. För att underlätta för skolorna vid inköp av appar och molntjänster till undervisningen bör regeringen ge Skolverket i uppdrag att utreda inrättande av kvalitetsmärkning av säkra appar och molntjänster som kan användas utan att äventyra elevers personuppgifter. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I dag används allt oftare digitala läromedel i skolan. Samtidigt förmedlar läromedlen som används i skolan ibland något helt annat än de värden som skolan ska förmedla om människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med människor i utsatthet.

Fördomar och stereotypa föreställningar kring vad som är manligt och kvinnligt samt trångsynthet bevaras och befästs i skolan när dess roll borde vara att bryta desamma. Det kritiska tänkandet och granskandet måste få större tyngd i undervisningen redan tidigt i grundskolan. Skolorna måste därför ta större ansvar när det gäller inköp och inventering av läroböcker. Undervisningen ska dessutom vara saklig och allsidig.

Ansvar för att undervisningen utformas i enlighet med läroplanernas värdegrund ligger på huvudmännen, rektorer och lärare. Där bör det också ligga. Huvudmännen har ett stort ansvar för att skapa rimliga förutsättningar att värdera de läromedel som ska användas i undervisningen.

För att underlätta för skolorna vid inköp av läromedel och för att sätta press på läromedelsförlagen att tänka igenom vad de publicerar bör regeringen ge Skolverket i uppdrag att utreda ett inrättande av en kvalitetsmärkning av läromedel som är utformad i enlighet med läroplanernas värdegrund. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet ser positivt på möjligheten att kunna erbjuda fjärrundervisning och distansundervisning när omständigheterna så kräver och välkomnade flera av de regleringar som riksdagen beslutade om 2020.

Samtidigt delar Vänsterpartiet den grundläggande syn på skolan som Barnombudsmannen lyfter i sitt remissvar till utredningen om fjärr- och distansundervisning att skolans uppgift inte bara är att förmedla kunskap i de olika ämnena eller kurserna. Skolan har en för samhället mycket större uppgift. Relationen mellan lärare och elev och ett förtroendefullt klimat är av stor betydelse vid inläring. Undervisning och inläring sker i ett socialt samspel. Det har kommit signaler om att vissa skolor under våren 2020 utnyttjat möjligheten att bedriva distansundervisning för att spara pengar och slippa ta in vikarier. Därför bör Skolinspektionen få i uppgift att utreda om möjligheten att bedriva distansundervisning i grundskolan missbrukats under våren 2020. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Daniel Riazat (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Maj Karlsson (V)

Iлона Szatmari Waldau (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Karin Rågsjö (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)